

Az utolsó 2 + 1-es egyenes vevők

Simoncsics László okl. villamosmérnök,
simoncsics.laszlo@t-online.hu

Nem tudom, kinek jutott eszébe, hogy tizenöt évvel a hálózati táplálású egyenes vevők gyártásának leállítása után – a Philips 1940-ben (32 V), a Telefunken 1941-ben (241 V), az Orion 1942-ben (202) gyártotta az utolsó visszacsatolt vevőit – újra egyenes rendszerű vevőket kellene gyártani. Nyilván olcsó, egyhullám-sávós készülékre volt szükség.

Annak a tapasztalatnak a birtokában, hogy a felhasználók nem szerették, ha a készüléken sok gombot kellett egyidejűleg kezelni, a konstruktőrök megmaradtak az egygomb hangolásnál. Elmaradt a korábbi egyenes vevőknél szokásosan alkalmazott antenna, visszacsatolás, nagyobb készülékeknél a hangszínszabályzás és hullámváltás gomb. Mivel a bakelitházás vevőknél a prérősszámszám növelte a gyártási költségeket, elővették az Orion törpeszuper szerszámaikat. Tudom, a gyűjtők nem értékelik túlzottan a bemutatásra kerülő vevőket, és nem is ezek a készülékek jelentették a két gyár csúcsteljesítményét, de ennek ellenére tartogatnak érdekességeket, kevés helyet foglalnak el, a törpeszuperok kedvelőinek érdemes a gyűjteményüket ezekkel kiegészíteniük.

A cikk megírásának célja a birtokomban lévő két készülék felújításának, a paramétereiket egymással és a visszacsatolós egyenes vevőgéppel való összehasonlításának ismertetése.

A működési elv

A két készülék működési elve azonos, csak a Pajtiban univerzális peremcsapos (rimlock), a Tihanyban váltóáramú novál csöveket alkalmaztak.

Az első cső egy nagyfrekvenciás pentóda és demodulátor dióda. Ennek rácsára egyrészt a rácskörben lévő rezgőkör által kiválasztott adóállomás jele kerül, másrészt a demodulátor diódán megjelenő hangfrekvenciás jel

egy 1 Mohmos ellenálláson keresztül. A cső anódfeszültségét az anódkörben lévő rezgőköri tekercsen keresztül kapja. Az erősített hangfrekvenciás jelet a cső segédrácsáról vezetik tovább a hangerőszabályzóra, onnan a végerősítő cső rácsára. A segéd-rács körében lévő aluláteresztő RC-szűrőt úgy választották meg, hogy nagyfrekvencián a segéd-rács hidegítve van, de hangfrekvencián még nem. A cső előfeszültségét a diódán fellépő, a bejövő jel nagyságától függő negatív szabályzófeszültség biztosítja. A szelektivitást javítja a rácskörben és az anódkörben található két hangoltkör. A Tihany helyi adóra behangolható hullámszűrőt is tartalmaz.

A végerősítő kapcsolása a szokásos, átblokkolt katódeellenállású végpentóda kis kimenőtrafóval (1,2 W). A végcső az anódfeszültséget az első elköről, a segéd-rács és az első cső a tápfeszültséget a második elköről kapja.

A tápellátás megoldása a két készüléknél eltér, mert a Pajtiban soros fűtést, a Tihanyban hálózati trafót és párhuzamos fűtést alkalmaztak. Az előbbiben nincs skálavilágítás, az utóbbiban a trafó lehetővé tette a skálázó használatát.

A doboz átalakítása

Már találkoztunk egy korábbi bakelitdoboz felhasználásával, amikor a Siemens a háború előtti 344 U készülék dobozát átalakítva hozta létre az 1949-es 349V és U törpeszuper konstruk-

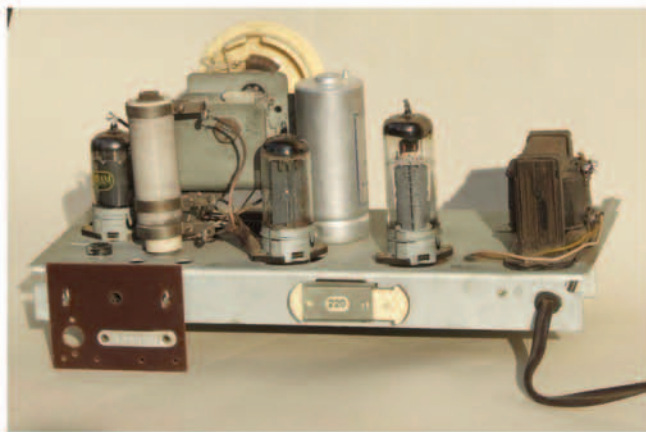
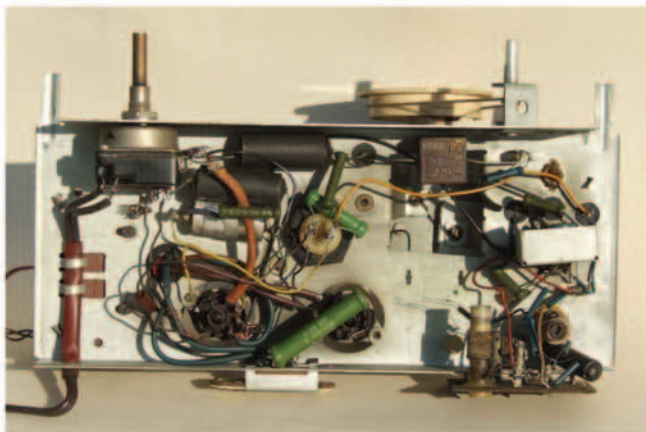
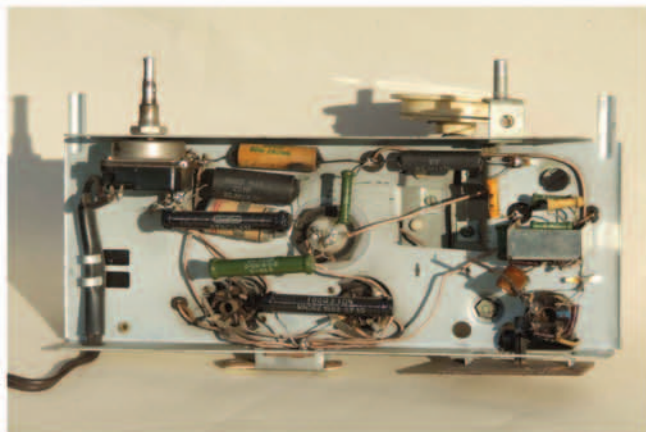
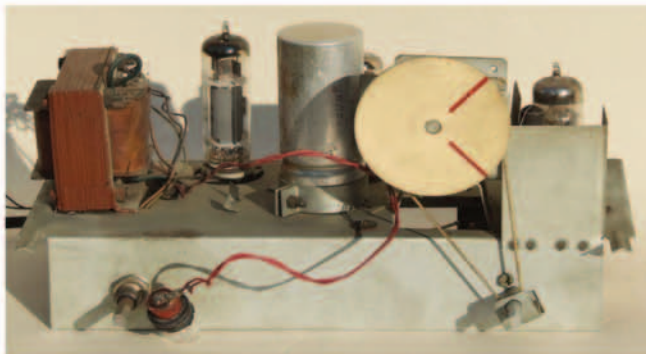
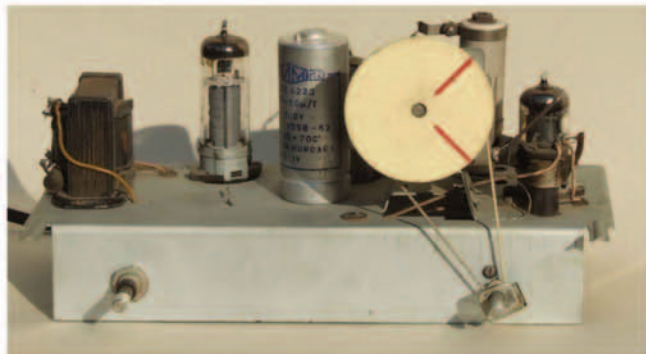
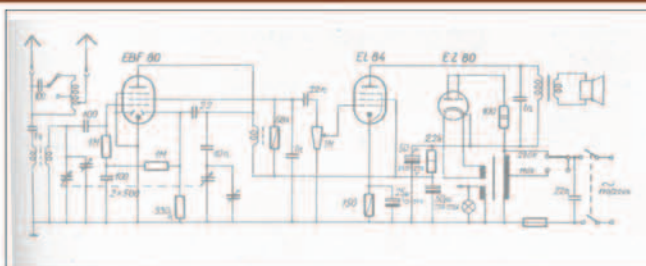
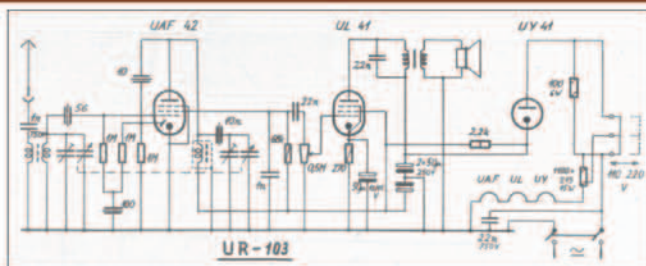
cióját. Itt az Orion törpeszuper dobozt kissé átalakítva, a középső bordát kivágva és egy fehér műanyag előlappal ellátva, új köntösben jelent meg a készülék. Még a régi számok is megmaradtak: 7681 és Futurit 6902. Ugyanezt a dobozt alkalmazta a VT 2 + 1 csöves Badacsony (R 926) és az R 629 típusszámú vevőjéhez is, de ezek már szuperrendszerűek voltak.

Ritkán, de lehet előnyös ez a dobozkonstrukció: amennyiben van egy törött Orion dobozunk, amelynek – az új dobozoknál hiányzó – függőleges bordája ép, és találunk színben azonos Pajti, Tihany vagy Badacsony dobozt; beragasztjuk a bordát, és hozzájutunk egy komplett Orion törpeszuper dobozhoz. Persze ez a művelet nagyon gondos mérést és megmunkálást igényel.

Az előlapot mindkét készüléknél kétoldalt hajlított fémlemezek tartja, a hangszórók csőszegéccsel vannak rögzítve egy speciálisan kivágott pozdorja lemezre, amelyet alul két csavar, felül két fémcsík tart a dobozban. Ezen a lemezen átbújik az előlapból kiálló két csavar, amelyeknek feladata az előlap középső részének rögzítése. Mindkét gyár a saját 130 mm átmérőjű hangszóróját építette be. A VT hangszóró a kimenőtrafót is tartja. Javítás közben vigyázzunk arra, hogy a fehér előlap hőre lágyuló műanyag, így a forrasztópákaival könnyen megsérthetjük! A két skálaüveget nem ragasztással, hanem annak az anyagnak a ráolvasztásával rögzítették. Ez a megoldás előnyös,

Pajti

Tihany

ORION UR 103

VT R 822